

Va durearela marindos ke duşmanos
angla tute

hai phenela: «Mudar les!»

²⁸O Israel va beşela bi darako,
o izvoro le Iakovosko si rigate
andăk them pherdo ghiv hai
musto,

hai anda lesko ceri del brîşînd.

²⁹Fericime san, Israel!

Kon si sar tute, âk poporo
mîntuiime katar o RAI,

o skuto savo del tut ajutori

hai e sabia savi del tut biruinţa?

Ke duşmaia va dena palpale angla
tute,

hai tu va uşteasesa pă lenghe thana
sfînto.

O mulimos le Moiseasko

34 O Moisea uştilos andai Mulani le
Moaboski po Plai o Nebo, po vîr-
fo le Plaiesko Pisga, iekh angla aver le Ie-
rihono. Hai o RAI sikadea leske saoro
them: o Galaad gi ko Dan, ² saoro ţinuto
le Neftalesko, o them le Efraimosko hai
le Manasesko, saoro them le Iudasko gi
ko pai baro kai perel o kham, ³ o Neghe-
vo hai o than orta le Hareako Ierihono,
o foro le palmierengo, gi ko Ţoar. ⁴ O RAI
phendea leske:

— Kadava si o them anda savo halem
sovel le Avraamoske, le Isakoske hai le

Iakovoske: «Si te dav les ke ciavenghe.»
Muklem tut te dikhes les, dar ni va giasa
andă leste.

⁵ O Moisea, o robo le RAiesko, mu-
los othe ando Them le Moabosko, sar
phendeas o RAI. ⁶ Prahosardea les ande
har, ando Them le Moabosko, iekh an-
gla avreste le Bet-Peeorosa. Koniva ni
gianel lesko than le prahomasko gi an-
do ghes dă aghes. ⁷ Le Moiseas sas les âk
şăl hai biş bărş kana mulo. Leske iakha
ni korailesas, hai lesko zuralimos ni ha-
sailosas. ⁸ Ăl israeliţea ruies le Moiseas
treanda ghes ande Mulani le Moaboski,
gi kana âl ghesa le roiimaske hai le jăli-
maske anda o Moisea termenisailes.

⁹ O Iosua le Nunosko sas pherdo duho
gogheako, kă o Moisea ciuteasas pe vast
pă leste. Atunci âl israeliţea aşundes les-
tar hai kerdes sar poruncisardeasas o
RAI le Moiseaske. ¹⁰ Dă atuncia ando Is-
raelo ni mai sas prooroko sar o Moisea,
saves o RAI pringiandea les iekh angla
avreste. ¹¹ Nas aver prooroko te kerel sa-
oră semnea hai saoră minuni, savo sas
dino drom katar o RAI te kerel len ando
Them le Egiptosko kontra le faraonos-
ki, leske slugenghi hai saoră themoski,
¹² hai kai sikadeas vast zuralo hai kai
kerdeas bukea but daraiimaske angla sa-
oro Israelo.

Ăl palune sikaiimata le Moiseaske O deuteronomo

Deut 6, 27–34

© 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

roma_info@wycliffe.org

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org).

This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită.

Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

le roadența ăl mai lace le
cionenghe,
¹⁵ le mai lacentă roade andal plaia ăl
purane,
bukeanța lace le plaienghe veșniko,
¹⁶ bukeanța lace le phuiake hai lake
bravalimasa.
O lacimos kolesko savo beșlos ando
stufișo kai phabolas,ⁱ
te avel po șăro le Iosifosko,
opre po șăro le raiesko pe
phralengoj
¹⁷ Lesko zuralimos si sar le anglunesko
kerdo le tauroske,
leske șînga si sar ăl șînga le
tauroske sălbatiko.
Lența va pusavela le poporen,
i kolen katar ăl riga le phuiake.
Ăl șînga si ăl deșa mii le Efraiimoske,
on si ăl mii le Manaseske.
¹⁸ Anda o neamo Zabulon phendeas:
— Bukurisao, Zabuloane, kana înkles,
hai tu, Isahar, andă ke korturi!
¹⁹ On va dena mui poporea pâl plaia,
othe va anena jertfe ciace te keren
sini sfînto,
kă va înkalavena o bravalimos le
paiesko baro,
hai so train garade ando kișai.
²⁰ Anda o neamo Gado phendeas:
— Binekuvintime te avel savo
barearel o them le Gadosko!
O Gado trail sar ăk leeo
hai hărtănil o vast hai i o șăro le
manușăngo.
²¹ Alosardeas e angluni rig le themoski,

kă othe si e rig ăk manușăski baro.
Kana ăl bulibașa le poporoske
kidineailles,
ov kerdeas o ciacimos le RAiesko
hai leski kris andăk than le
Israelosa.
²² Anda o neamo Dan phendeas:
— O Dan si ăk puio leeosko,
savo hutel anda o Basan.
²³ Anda o neamo Neftali phendeas:
— O Neftali si cailo lacimastar
hai pherdo le binekuvintimasa le
RAiesko.
Te lel o lako e Galileea hai o sudo
anda leste!
²⁴ Anda o neamo Așer phendeas:
— O mai binekuvintime te avel o Așer
mașkar ăl ciave!
Te iubin les leske phral
hai te avel les kadea de but
untdelemno i te kinghearel
peo pîrno!
²⁵ Ke zăvoarea te aven sastreske hai
harkomake,
hai te avel tut zuralimos anda saoră
ghesa kire!
²⁶ Israel,^{*} nai koniva sar o Dell
Barimasa uștel pâl nori sar po
grast,
hai phirel po ceri te avel andă keo
ajutori.
²⁷ O Del o veșniko si ăk than
garaiimasko,
hai leske vast ăl veșnicea înkearen
tut.

^{*}33:26 Kate o Israel si Ieșurun, kai hakeardeol „o ciacio, o cinstime”.

ⁱ33:16 Exodo 3:1-6 ^j33:16 Geneza 49:26

- hai răsărisardeas sar o kham pâl Plaia
Seir anda lende,
strălucisardeas anda o Plai Paran.
Lesas foarte but sfinți,
hai anda lesko vast o ciacio aviles
strafeamata anda lende.
- O poporo phendeas;
— ³ Ciaces, ov iubil le poporen,
saoră sfinți leske si andă keo vast.
Gheles pala ke pîrne, primisardes ke
vorbe.
- ⁴ O Moisea poruncisardea amenghe
o sikaiimos,
te avel le manușanghe anda o
Iakov.
- ⁵ Ov sas thagar ando Israel,*
kana kidenas pes ăl bulibașa le
poporoske
hai ăl neamuri le Israeloske.
- O Moisea phendeas;
— ⁶ Te trail o neamo Ruben hai ta na
merel,
kear kana leske manuș si te aven
țîra!
- ⁷ Anda o neamo Iuda phendeas:
— Așun, RAIA, o glaslo le Iudasko,
hai an les palpale șastevesto, kă
lesko poporo!
Pe vastența mardilos anda lende,
te aves lesko ajutori kontra leske
dușmaenghi!
- ⁸ Anda o neamo le Levesko phendeas:
— Keo manuș, saveski mila aciolo
karing tute,
les si les keo Tumim hai keo Urim.^e
- Les probisardean les ke Masa^f
hai halean tut lesa kăl paia Meriba.^g
- ⁹ Ov phendeas anda peo dad hai anda
pi dei:
«Ni dukhaia man lendar!»
Pe phralen ni kamnos te pringianel
len,
hai pe ciaven dikhlea len sar
dușmaen.^h
- Kă kerdes ki vorba,
înkeardes keo phanglimos.
- ¹⁰ On sikaven le Iakovos ki kris,
hai le Israelos keo sikaiimos.
Phabaren tămîia anda tute
hai phabarimos dă sea pă keo
altari.
- ¹¹ RAIA, binekuvintisar les andă sea so
hakeardeol te kerel!
Primisar e buki leske vastenghi!
Înkhear ăl zeia leske dușmaenghe,
hai kolenghe kai uron les kaște na
mai ušten!
- ¹² Anda o neamo Beniamin phendeas:
— Si kova saves iubil les o RAI,
va beșela bi darako pașa leste.
Va okrotila les saoro ghes
hai va phiravela les pâl leske zeia.
- ¹³ Anda o neamo Iosif phendeas:
— Lesko them te avel binekuvintime
katar o RAI
le bukeanța lace le ceroske, rouasa
hai paiesa andal izvorea telal,
- ¹⁴ le roadența ăl mai lace pake katar o
kham,

Ăk kuvînto mai anglal

Kate arakhadol e traducerea ande cib e romani. E traducerea ande cib e romani folosisardeas mai but versiuni andai cib e gagikani, hai si bazome hai verifikime pe versiunea originalo andai cib e ebraiko.

Ăl evreea ni kamen te phenen o anav le Devlesko, kai si ramome YHWH, hai pelo lenghe mișto te phenen Rai (Domnul). Hai kodolaske i ame folosis e vorba RAI.

Traducisardem anda o Lil o Sfînto le Devlesko le dorințasa ka o poporo romano te daștin te avel len bukuria te pringianen le Devles hai te pașon pașa Leste.

Prefață

În această cărticică găsiți traducerea mai multor porțiuni din Deuteronomul în limba rromilor (ursarilor din Oltenia – S.Vlax) folosind alfabetul românesc.

Pentru această traducere în limba rromilor s-au folosit mai multe versiuni în limba română, dar ea este bazată pe, și verificată cu textul original (limba ebraică).

Din respect pentru Dumnezeu, de peste 2000 de ani evreei au tradiția să nu pronunțe numele Lui (YHWH), și de aceea au găsit cu cuvîntă să spună Domnul. De aceea și noi am folosit cuvîntul RAI.

În Biblie apară și cuvîntul „Domnul” (adon), pentru care am folosit „Rai”, scris cu litere normale.

Sunt anumite locuri în traducere unde a fost necesar să se adauge unele cuvinte ca să nu fie greșit înțeleasă traducerea. Aceste cuvinte sunt indicate așa.

Am tradus Cartea Sfîntă a lui Dumnezeu cu dorința ca poporul rrom să găsească bucuria cunoașterii lui Dumnezeu și să se apropie de El.

***33:5** Kate o Israel si „Ieșurun”, kai hakeardeol „o ciacio, o cinstime”.

^e**33:8** 1 Samuel 28:6 ^f**33:8** Exodo 17:1-7 ^g**33:8** Numerea 20:1-13

^h**33:9** Exodo 32:25-29

hai te den tumen ăk azāvada pă tumende!

³⁹ Akanak dikhen, kă me, me sem kodova,

hai kă nai aver del afer dă ma.
Me mudarav hai me dav viața,
me răniv hai me sastearav,
hai koniva ni daștil te hastravel dakanikas anda muro vast.

⁴⁰ Kă vazdav muro vast karing o ceri hai hav sovel:

Kabor dă ciaces si kă traiv veșniko, kadikita si dă ciaces

⁴¹ kă kana va askuțiva mîrî sabia sar ăk fulgero

hai kana muro vast va astarela lan te kerel kris,

atunci si te răzbuniv man kontra mîră dușmaenghi

hai va pokinava kolen kai uron man.

⁴² Va matearava ratestar mîră săgeți hai mîrî sabia va hala mas,

anda o rat kolengo astarde hai mudarde,
andal șăre balența bare le dușmaenghe.»

⁴³ Bukurin tumen, ăl neamuri, leske poporoske!

Kă o Rai răzbunil o rat pe robengo, răzbunil pes kontra pe dușmaenghi hai va ujola e phuv leske poporoski.

⁴⁴ O Moisea ghelos hai phendeas saoră vorbe kadal ghileake ando așunimos le poporosko, ov hai o Hosea le Nunosko.^c ⁴⁵ Păce o Moisea termenisardeas te

phenel saoră vorbe kadala saoră Israeloske, ⁴⁶ phendea lenghe:

— Ciun kă tumaro ilo saoră vorbe savența kerav tumen atento aghes, te poruncin len tumare ciavenghe kaște keren grijasa saoră vorbe kadal sikaiimaskeske. ⁴⁷ Kă nai vorbe nanghe anda tumende, kă on si tumari viața, hai prin kadala va avela tumen ăk viața lungo ando them kai nakhen o Iordano te len les anda tumende.

Kai si te merel o Moisea

⁴⁸ Andă kodova ghes o RAI phendeas le Moiseaske:

— ⁴⁹ Uști păl plaia kadala Abarim, po Plai Nebo, savo si ando Them le Moabosko, angla o Ierihono! Dikh o Them Kanaan savo dav les le israelițenghe te avel lenghi phuv! ⁵⁰ Va meresa po plai pă savo va uștesa hai si te nakhes pașake phure, sar o Aron, keo phral, mulos po Plai o Hor hai nakhlos pașape phure, ⁵¹ kă senas bi pakeamasko angla mande ando mașkar le israelițengo, pașă ăl paia Meriba, ko Kades, ande Mulani Țin,^d hai kă ni sikaden mîrî sfințenia anglal israelițea. ⁵² Kadea kă numa dural va dikhesa o them, hai othe ni va întrisa, ando them savo dav les le israelițenghe.

O Moisea binekuvintil le israelițen

33 Kadaia si e binekuvîntarea sa-veasa o Moisea, o manuș le Devlesko, binekuvintisardeas le israelițen, gi kana te merel. ² Phendeas:

— O RAI avilos anda o Sinai

^c32:44 Numerea 13:16 ^d32:51 Numerea 20:11-13

- va mudarela e phuv hai lake roade,
va phabarela ăl temeli le plaienghe.
- ²³ Va kidava nasulimata pă lende,
va ciudava saoră săgeți mîră pă
lende.
- ²⁴ Va avena firșome bokhatar,
hale tatimastar hai phare
nasfalimastar.
Va dava drom kontra lenghi ăl dand
le animalenghe sălbatică
hai e otrava le sapenghi.
- ²⁵ Avri, e sabia va mudarela lenghe
ciaven,
hai andră va avela len bari dar
i le tărnen, i le ceia le barea,
i le ciaven le ciuciake
hai i le manușan balența parne.
- ²⁶ Kamavas te phenav: ‘Si te înkhearav
len,
va khosava lenghi amintirea
mașkar ăl manuș!’
- ²⁷ Dar darailem katar e batjokura le
dușmaenghi,
kă lenghe dușmaia ta na hakearen
ciaces
hai te phenen: ‘Amare vastența zurale
mardeam len,
hai na o RAI kerdeas saoră bukea
kadala.’ »
- ²⁸ On si ăk neamo kai hasardeas pe
sikaiitoren
hai nai len goghi.
- ²⁹ O, te sas len goghi, atuncia gianenas
kadaia
hai hakearenas so si te kerdeol
lenghe!
- ³⁰ Sar daștilas iekh korkoro andal
dușmaia, te gonil ăk mia
hai sar dui ciunas pă nașimaste deș
mii,
kana ni a fi bikindeasas e Stînka pe
poporos,
kana ni a fi mukleasas les o RAI?
- ³¹ Kă lenghi stînka nai sar amari Stînka,
i amare dușmaia hakearen kadai
buki.
- ³² «Ciaces, lenghi vița si andai vița le
Sodomaki
hai andal thana orta le Gomorake,^b
lenghi drakh si drakh otrăvime,
lenghe skîrciuri si kerke,
- ³³ lenghi mol si otrava sapenghi,
si otrava nasul aspidaki.
- ³⁴ Nai kadea kă lenghi pokin, si mukli
mande
hai ajukearel andă mîră kămări?
- ³⁵ Mîrî si e răzbunarea hai e pokin.
Avel o timpo kana va istrala lengo
pîrno!
Kă o ghes lenghe hasarimasko si pašă,
hai so ajukearel len, sigo va avela.»
- ³⁶ Kă o RAI va krisola pe poporos,
hai va avela les mila katar pe robi,
kă va dikhela kă lengo zuralimos
ghelotar,
hai kă ma nai nici robi, nici libero.
- ³⁷ Va phenela: «Kai si lenghe devla,
e stînka kai rodenas azăvada,
- ³⁸ ăl devla save hanas ăl pravalimata
lenghe sineaki sfînto,
save penas e mol lenghe jertfaki le
pimaski?
Te ușten kaște ajutin tumen

^b32:32 Geneza 18:20-21; 19:4-11

Ăl palune sikaiimata le Moiseaske

(O deuteronomo 27–34)
O deuteronomo

O Israel trăbul te înkearel o phanglimos

27:1–30:20

O Moisea phenel le poporoske te ramol e kris pâl bar

27 O Moisea hai ăl phure le
Israeloske poruncisardes le
poporoske:

— Înkearen saoră porunci save dav
len tumenghe aghes! ² Kana nakhena o
Iordano ando them savo del les tuke o
RAI, keo Del, te vazden niște bar bare
hai te văruin len! ³ Te ramon pă len-
de saoră vorbe kadal sikaiimaske, păce
nakhlen te gian ando them savo del les
tumenghe o RAI, tumaro Del, ăk them
andă savo thabdel thud hai abghin, sar
phendeas tumenghe o RAI, o Del tuma-
re dadengo! ⁴ Păce nakhena o Iordano,
te vazden po Plai o Ebal ăl bar kadala,
save porunciv tumenghe aghes te vaz-
den len hai te văruin len! ⁵ Othe te keren
ăk altari le RAIESke, tumare Devleske,
ăk altari barăngo! Hai ta na keren buki
ăl bar bukeanța sastreske! ⁶ Numa an-
da barănde întregi te vazdes o altari le
RAIESko, ke Devlesko! Te anes phabari-
mata le RAIESke, ke Devleske! ⁷ Te anen
jertfe paceake hai te han len othe, hai te
bukurin tumen angla o RAI, tumaro Del!

⁸ Te ramon pâl bar mișto hai klaro saoră
vorbe kadal sikaiimaske!

⁹ O Moisea hai ăl rașaia anda o neamo
le levițengo phendes saoră Israeloske:
— Israel, acen hai așunen! Aghes ker-
dilen o poporo le RAIESko, tumare Dev-
lesko. ¹⁰ Te așunen katar o glaso le
RAIESko, tumaro Del, hai te keren ăl po-
runci hai ăl krisimata leske, save dav len
tumenghe aghes!

Ăl armaia poa Plai Ebal

¹¹ Ando ghes kodova, o Moisea phen-
deas le poporoske:

— ¹² Păce nakhlen o Iordano, ăl nea-
muri o Simeon, o Levi, o Iuda, o Isahar,
o Iosif, hai o Benjamin te beșen andă
pîrnende po Plai o Garizim, kaște bine-
kuvintin le poporos! ¹³ Hai ăl neamuri o
Ruben, o Gado, o Așer, o Zabulon, o Dan
hai o Neftali te beșen po Plai o Ebal, kaș-
te den armaia! ¹⁴ Hai ăl levițea te phe-
nen zurales saoră murșenghe anda o Is-
rael: ¹⁵ «Dino armaia te avel o manuș sa-
vo va kerela ăk del cioplime sau ăk del
ciordino, orso buki savi si ăk giungali-
mos anda o RAI, kerdo katar ăk manuș
sikado, hai va ciula les andăk than te în-
kinol pes leske, cioreall!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

¹⁶ «Dino armaia te avel kova kai ni
cinstil pe dades hai pe da!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

¹⁷ «Dino armaia te avel kova kai mukil o bar le hotarășko avrengo!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

¹⁸ «Dino armaia te avel kova kai kerel ăk korăș te hasaol po drom!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

¹⁹ «Dino armaia te avel kova savo ni krisol ciaces le străiinos, le orfanos hai le phivlea!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

²⁰ «Dino armaia te avel kova kai sovel le romneasa pe dadeski, kă mahril o pato pe dadesko!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

²¹ «Dino armaia te avel kova kai sovel ăk animalosa!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

²² «Dino armaia te avel kova kai sovel pe pheasa, e cei leske dadeski sau e cei leske daki!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

²³ «Dino armaia te avel kova kai sovel pe soakrasa!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

²⁴ «Dino armaia te avel kova kai del dab avre manușăș cioreal!»*

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

²⁵ «Dino armaia te avel kova kai lel love kaște mudarel ăk manușăș bi doșako!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

²⁶ «Dino armaia te avel kon ni kerel kadav sikaiimos!»

Hai saoro poporo te del anglal:
«Amin!»

O RAI va binekuvintila tut kana așunes lestar

28 — ¹ Kana va așunesa mișto katar o RAI, keo Del, hai keresa grija-sa saoră porunci leske save dav len tuke aghes, atunci o RAI, keo Del va ciula tut mai baro pă saoră poporea le phuiake. ² Saoră binekuvintarea va avena peste tute hai va giana tusa, kana va așunesa katar o glaso le RAiesko, ke Devlesko: ³ Si te aves binekuvintime ando foro, hai si te aves binekuvintime ko kîmpo.

⁴ Si te avel binekuvintime o rodo ke pîntekosko, o rodo ke phuiako, o rodo ke turmengo: ăl kerimata ke gurumneanghe hai ăl ținoră ke brakheanghe.

⁵ Si te aven binekuvintime keo koșo hai ki balaia le marneski.

⁶ Si te aves binekuvintime kă keo avimos, hai si te aves binekuvintime kă keo telearimos.

⁷ O RAI va dela tut biruința pă ke dușmaia save va vazdena pes kontra kiri.

***27:24** Ando originalo nai klaro. Mai daștil te hakeardeol: „Dino armaia te avel kova kai mudarel avre manușăș cioreal!”

⁸ Kana o Mai Baro dineas le neamuren lenghe thema

kana pharadeas le ciaven le Adamoske,

ciuteas hotarea le poporenghe pala o număro le ciavengo le Devleske,

⁹ kă e rig le RAieski si lesko poporo, lileas le Iakovos te avel lesko.

¹⁰ Arakhleas les andăk them mulano, andăk than mulano nango, pherdo zbărîmatar.

Înkonjurilas les, dikhelas lestar, hai îngrijolas les sar e lumina pe iakhenghi,

¹¹ sar o vulturo savo laciarel peo kuibo hai hureal pâl puia.

Putrel pe phakea, lel len hai phiravel len pă pe phakea.

¹² O RAI korkoro phiravelas les hai ni sas nici ăk del străiino lesa.

¹³ Kerelas les te ușteael pâl plaia le themoske, hai ov haleas ăl roade le kîmposke.

Dinea les te hal abghin andai stîнка, untdelemno andal bar ăl zurale,

¹⁴ kiral katar ăl gurumnea hai thud brakheango,

pravarimasa meiengo, le lace berbecengo anda o Basan, hai le țapengo,

hai o ghiv o mai lacio. O lolo musto le drakhako, e mol e laciai pesas.

¹⁵ O Israel* pravardilos hai ciudeas le pîrnesa. Pravardilean, thulilean hai ciaililean!

***32:15** Kate o Israel si Ieșurun, kai hakeardeol „o ciacio, o cinstime”.

Hai mukleas le Devles, savo kerdea les, batjokorisardeas e Stîнка savi mîntuiisardea les.

¹⁶ On kerenas les te holean andai kauza le devlenghi străiini, holeanas les mahrimatența.

¹⁷ Kerenas sini sfînto andal bengă, save nai Del,

niște devlenghe saven ni pringiande len, devla neve, avile akanak,

katar ni darailles tumare dada. ¹⁸ Muklean e Stîнка savi kerdea tut sar dad,

bistardean le Devles savo dea tut viața sar dei.

¹⁹ O RAI dikhleas e buki kadaia hai ciudeas len lestar, kă holeane le leske ciave hai leske ceia.

²⁰ Phendeas: «Va garavava muro mui lendar,

hai si te dikhav so va kerdeola lența, kă si ăk neamo rimome, ciave save nai pakeamaske.

²¹ Kerde man te holean pe idolența kai nai devla, holeane man pe khancimatența.

Hai i me si te kerav len te uron ăk poporo savo nai ăk poporo, va holeanava len ăk neamosa bi gogheako.

²² Kă ăk iag sas astardi mîră holineatar hai va phabola gi ando fîndo le kheresko le mulengo,

mata, e ghili kadaia va avela mărturia, kă lenghe ciave ni va bistrena lan. Kăci gianav so kamen, so keren i aghes, i mai anglal te înghearav len ando them anda savo halem sovel.

²² O Moisea ramosardeas e ghili kadaia ando ghes kodova, hai sikadeas le israelițen te ghilaben lan.

²³ O RAI kerdeas bulibaș le Iosuas le Nunosko anglal ăl manuș. Phendeas:

— Av zuralo hai na dara! Kăci tu îngheares le israelițen ando them anda savo halem lenghe sovel, hai me si te avav tusa.

²⁴ Păce o Moisea termenisardeas te ramol andăk lil ăl vorbe kadav sikaiimasko gi ko șăro, ²⁵ dinea kadai porunka le levițen save înghearenas o kivoto le phanglimasko le RAiesko:

— ²⁶ Len o lil kadava le sikaiimasko hai ciun les pașa o kivoto le phanglimasko le RAiesko, tumare Devlesko! Si te avel othe sar martora kontra kiri. ²⁷ Kă prin gianav kă keren anda tumaro șăro hai sen șărale. Dikh, kana ni așunena katar o RAI kabor mai traiv andă tumaro mașkar, sar si te avel păce merav?

²⁸ Kiden angla mande saoră phuren tumare neamurenghe hai tumare bulibașan! Te phenav ăl vorbe kadala te așunen len hai te lav martori kontra lenghi o ceri hai e phuv! ²⁹ Kă gianav kă păce merava, ciaces si te rimon tumen, hai va dena tumen rigate katar o drom savo sikadem les tumenghe. Hai kă andăl ghesa save va avena va avela o nasulimos pă tumende, kă va kerena so si nasul angla o RAI, gi kana va holearena les anda sos- te keren.

E ghili le Moiseaski

³⁰ O Moisea phendeas ăl vorbe kadal ghi- leake te așunel saoro poporo le Israelos- ko gi kana termenila pes:

32 — ¹ Așun ceronal! Muk man te dav duma,

kaște așunel e phuv ăl vorbe mîră moske!

² Sar o brîșînd te pikeal muro sikaiimos,

sar e roua te perel mîrî vorba,

sar e bura p-e ciar,

sar ăk brîșînd baro po zelenimos!

³ Kă si te phenav zurales avrenghe anda o anav le RAiesko.

Phenen kabor dă baro si amaro Dell!

⁴ Ov si e Stînkă!

Leski buki si kadea dă lăcii,

pentrukă saoră droma leske si orta.

Ov si ăk Del savo va kerela so

phendeas hai si bi tharimasko,

ov si ciacio hai ujo.

⁵ On rimosailles, nai leske ciave, kadava si lengo lagiavo. Si ăk neamo nasul hai bango!

⁶ Le RAieske pokinen kadea, poporo dilo hai bi gogheako?

Nai kadea kă ov si keo Dad,

dinea tut viața, kerdea tut hai zureardea tut?

⁷ An tuke goghi katar ăl ghesa palal, gîndin tumen kăl bărșa le neamurenghe kai nakhles!

Puci ke dades hai si te phenel tuke ciaces,

ke phuren hai si te phenen tuke!

Păk drom va înklena ki kontra, dar pă iefta droma va nașena angla tute.

⁸ O RAI va poruncila anda tute e bine- kuvîntarea te avel pă ke hambarea hai pă saoră bukea save keresa. Si te bine- kuvintil tut ando them savo del les tuke o RAI, keo Del.

⁹ Si te kerel tut o RAI ăk poporo sfîn- to anda leste, sar halea tuke sovel, ka- na va keresa ăl porunci le RAieske, ke Devleske, hai va phiresa pă leske droma.

¹⁰ Saoră poporea pa-i phuv va dikhena kă phiraves o Anav le RAiesko, hai si te daran tutar. ¹¹ O RAI va pherela tut saoră- răndar bukea lacea, ando rodo ke pînte- kosko, ando rodo ke turmengo hai ando rodo ke phuiako, p-e phuv savi o RAI haleas sovel ke dadenghe kă va dela la tuke. ¹² O RAI va putrela tuke o ceri, les- ko kher o lăcio o bravală, kaște del drom ke themoske brîșînd kana trăbul, hai te binekuvintil saorî buki ke vastenghi. Va împrumutisa but neamuri, hai tu ni va lesa ugile. ¹³ O RAI va kerela tut te aves șăro, na pori. Si te aves numa opre, hai nai te aves tele, kana va așunesa katar ăl porunci le RAieske, ke Devleske, save dav len tuke aghes te keres len grijasa,

¹⁴ hai i kana ni va desa tut rigate nici ke ciacii, nici ke stîngo katar saoră vorbe save porunciv len tumenghe aghes, kaș- te gian pala aver devla te slujin lenghe.

O RAI si te del tut armaia kana ni așunesa lestar

— ¹⁵ Dar kana ni va așunesa katar o glasă le RAiesko, keo Del, te keres grijasa saoră porunci hai krisimata leske save dav len tuke aghes, atunci saoră armaia ka-

dala va avena pă tute hai si te gian tusa:

¹⁶ Si te aves dino armaia ando foro hai si te aves dino armaia po kîmpo. ¹⁷ Dine armaia si te aven keo koșo hai ki bala- ia le marneski. ¹⁸ Dine armaia si te aven o rodo ke pîntekosko, o rodo ke phuiako, ăl kerimata ke gurumneanghe hai ăl țîinoră ke brakheanghe. ¹⁹ Dino armaia si te aves kă keo avimos hai dino armaia si te aves kă keo telearimos. ²⁰ O RAI va dela drom kontra kiri armaia, hai i mus- tromos andă saoră bukea save astardosa te keres len gi kana si te aves mudardo sigo, gi kana va hasaosa, kă kadea dă na- sul sas ke bukea: muklean man.

²¹ O RAI va kerela pharo nasfalimos te lipil pes tutar, gi kana va mudarela tut pa-i phuv kai gias te les lan anda tute. ²² O RAI va dela tut dab ăk nasfalima- sa savo anel hasarimos, hai i febrasa, opărimasa, bare tatimasa, bi brîșîndes- ko, bravaleasa opărima hai kernimasa, hai si te len pes pala tute gi kana va meresa.

²³ O ceri opral pa keo șăro va avela harkomako, hai e phuv tala tute va avela sastreski. ²⁴ O RAI va kerela o brîșînd ke themosko prafo hai kișai, va perela anda o ceri pă tute gi kana si te aves mudardo.

²⁵ O RAI va kerela tut te aves mardo katar ke dușmaia. Păk drom va înklesa kontra lenghi, dar pă iefta droma va na- șăsa angla lende, hai si te aves ăk dar an- da saoră thagarimata le phuiake. ²⁶ Keo trupo mulo si te avel hamos anda saoră cirikleă le ceroske hai le animalenghe le phuiake, hai nai te avel koniva savo te daravel len.

²⁷O RAI va marelă tut le bubasa le Egiptoski, trînjenta, harondimasa hai gherasa, anda save ni va daştisa te aves sasteardo. ²⁸O RAI va dela tut dab dilimasa, korîmasa hai hasarimasa le gogheako. ²⁹Va bîjbîisa ando maşkar le ghesesko, sar o koro po întuneariko. Ni va giala tuke mişto andă ke bukea, hai andă saoră ghesa si te aves înkheardo, ciordano, hai nai te avel koniva te hastravel tut.

³⁰Si te logodis tut âk giuvleasa, hai aver manuş si te batjokoril lan. Va vazdesa kher, hai nai te beşes andă leste. Va ciusa rez, hai nai te bukuris tut nici âk data latar. ³¹Keo guruv si te avel cindo angla tute, hai nai te has anda leste. Si te lel pes keo hăr angla tute, hai nai te del pes tuke palpale. Ke brakhea si te den pes ke duşmaenghe, hai nai te avel koniva kaşte hastravel tut. ³²Ke ciave hai ke ceia si te aven dine avre poporoske. Saoro ghes si te dikhes pala lende, dar nai te dikhes len, hai ke vastesa nai te daştis te keres khanci. ³³Ăk poporo saves ni pringianes les va hala o rodo ke phuiako hai sea so kides anda ki buki, hai andă saoră ghesa si te aves numa kinuiime hai înkheardo. ³⁴Si te dileaos andai kauza so va dikhena ke iakha.

³⁵O RAI va dela tut dab âk bubasa nasul kăl kocia hai kăl pîrne, hai ni va daştisa te aves sasteardo latar, katar e talpa ke pîrneski gi ando kreşteto ke şăresko.

³⁶O RAI va înghearela tut, tut hai le thagares saves va ciusa les pă tute, kăk poporo saves ni pringianean les, nici tu, nici ke dada. Hai othe va slujisa avre devlenghe kaşteske hai barăske. ³⁷Hai

va avesa darako, âk exemplo nasul hai âk batjokura maşkar saoră poporea savende va gonila tut o RAI.

³⁸Va înghearesa but sâmiŋta ko kîmpo, dar va kidesa ţîra, kă va hana lan âl lâkustea. ³⁹Va ciusa reza hai va keresa len buki, dar mol nai te pes, nici ni va kidesa lan, kă va hana lan âl kerme. ⁴⁰Va avelă tut măslinea pă saoro them kiro, dar nai te makhes tut undelemnosa, kă âl măslinea va perena. ⁴¹Va keresa ciave hai ceia, dar nai te aven kire, kă si te gian ande robia. ⁴²Saoră pomi kire hai o rodo ke phuiako si te avel le insektengo.

⁴³O străiino anda keo maşkar si te vazdel pes sa mai opre pa tute, hai tu mukesa tut sa mai tele. ⁴⁴Ov va dela tut ugile, hai na tu va dela les. Ov va avelă o şăro, hai tu va avesa e pori.

⁴⁵Saoră armaia kadala va avenă pă tute, va lena pes pala tute, hai si te aresen tut gi kana va avesa mudardo, kă ni aşundean katar o RAI, keo Del, ni înkeardean leske porunci hai leske krisimata, save dinea len tuke. ⁴⁶Kadal armaia si te aven întotdeauna semnea hai minuni anda tute hai ke ciave.

⁴⁷Kă ni slujisardean bukuriasa hai veseliasa ando ilo le RAieske, ke Devleske, anda saoră but lacimata saoră felurenge, ⁴⁸kodolaske va slujisa ke duşmaenghe, saven va dela len drom o RAI ki kontra, bokhalo, truşalo, nangheardo hai bi khancesko. Si te ciul tuke p-e kor âk jugo sastresko, gi kana va mudarela tut. ⁴⁹O RAI va vazdela ki kontra âk neamo dural, katar o şăro le phuiako, savo va perela pă tute sar âk vulturo, âk neamo saveski cib ni va hakearesa lan, ⁵⁰âk neamo

gial tusa, nai te tharel tut hai nai te mukel tut.

⁷O Moisea dinea mui le Iosuas hai phendea leske angla saoro Israel:

— Av zuralo hai na dara! Kă tu va giala kadal poporosa ando them savo o RAI haleas sovel lenghe dadenghe, kă lenghe va dela les, hai tu va keresa te len les te avel lengo. ⁸O RAI, ov gial angla tute, ov si te avel tusa, nai te tharel tut hai nai te mukel tut. Na dara hai na hasao!

⁹O Moisea ramosardea kadav sikaiimos hai dinea les le raşaienghe, âl ciave le Leveske, save înghearenas o kivoto le phanglimasko le RAiesko, hai saoră phurenge le Israeloske. ¹⁰O Moisea dinea len e porunka kadaia:

— Ăk data kăl iefta bărş, ando bărş kana iertil pes âl ugilimata,^a andă Ghesa âl bare le Korturenge, ¹¹kana saoro Israel avelă angla o RAI, keo Del, ando than savo va alola les, citisar kadav sikaiimos angla saoro Israel, te aşunen les! ¹²Te kides o poporo: rom, romnea, ciave hai âl străiinea save beşen andă ke foruri, kaşte aşunen hai te sikeon te daran katar o RAI, tumaro Del, te keren grijasa saoră vorbe kadal sikaiimasko! ¹³Hai lenghe ciave, save ni va pringianena kadal sikaiimata, va aşunena len hai va sikeona te daran katar o RAI, tumaro Del, andă saoro timpo kabor tume va traiina p-e phuv kai nakhen o Iordano te len les anda tumende.

¹⁴O RAI phendeas le Moiseaske:

— Ita kă paşol o ghes ke merimasko. De mui le Iosuas hai beşen ko korto le

malaiimasko te dikhen âl manuş sar kerav les baro!

O Moisea hai o Iosua gheles hai beşles ko korto le malaiimasko. ¹⁵Hai o RAI sikadilos ko korto andăk stîlpo norosko: o stîlpo le norosko beşlos opre po udar le kortosko. ¹⁶O RAI phendeas le Moiseaske:

— Ita, tu va sovesa sar ke phure. Hai o poporo kadava va uştela hai va kurvila avre devlenţa andă peo maşkar, le devlenţa le themoske kai gian. Va mukena man hai va uşteana muro phanglimos savo kerdem les lenţa. ¹⁷Ando ghes kodova si te astardov man holinatar. Si te mukav len hai va garavava muro mui lendar. Hai on si te aven cinghearde, hai but nasulimata hai pharimata va arensa len. Atunci va phenena: «Nai kadea kă aresle amen kadal nasulimata kă amaro Del nai amenţa?» ¹⁸Hai ciaces si te garavav muro mui ando ghes kodova, kă kerdes saoră feluri nasulimaske, kă gheles kă aver devla.

¹⁹Kadea kă ramon tumenghe kadai ghili! Sikav le israeliţen te ghilaben lan, ciu lan lenghe ando mui, ka e ghili kadaia te avel muro martori kontra le israeliţenghi. ²⁰Kă atunci kana va îngheareva len ando them savo halem sovel lenghe dadenghe kă va dava les lenghe, kai thabdel thud hai abghin, hai va hana, va ciaileona hai va pravardona, atunci va giana kă aver devla hai va slujina lenghe. Va ciudena pes mandar hai va uşteana muro phanglimos. ²¹Dar păce va aresena len but nasulimata hai phari-

^a31:10 Deuteronomo 15:1

la împrejur keo ilo hai o ilo ke ciavengo, te iubis le RAies, ke Devles, anda saoro ilo kiro hai anda saoro sufleto kiro, kaşte trais. ⁷ O RAI, keo Del va anela saoră armaia kadala pă ke duşmaia, pă kola kai urîn tut hai phirde pala tute. ⁸ Hai tu va risa tut ko RAI, va aşunesa lestar, hai va keresa saoră porunci kadala save dav len tuke aghes. ⁹ O RAI, keo Del va dela tut but sporo andă saoră bukea ke vastenghe, le rodos ke pîntekosko, o rodo ke animalengo hai o rodo ke phuiako. Kă o RAI va bukurila pes pale te kerel tuke mişto, sar bukurilas pes ke dadendar, ¹⁰ kana va aşunesa katar o RAI, keo Del, te păzis ăl porunci hai ăl krisimata leske ramome ando lil kadava le sikaiimasko, kana va risa tut ko RAI, keo Del saoră ile-sa kiro hai saoră sufletosa kiro.

¹¹ E porunka kadaia, savi dav lan tuke aghes, nai prea phari anda tute, nici prea dur tutar. ¹² Nai ando ceri, kaşte phenes: «Kon va uştela anda amende ando ceri te anel lan amenghe, te kerel amen te aşunas hai te keras?» ¹³ Nai nici înealtar o pai baro, kaşte phenes: «Kon va nakhela anda amende înealtar o baro pai te anel lan amenghe, te kerel amen te aşunas hai te keras?» ¹⁴ Dikh, si kadea dă paşă tutar, andă keo mui hai andă keo ilo, kaşte keres lan!

¹⁵ Ita ciav aghes angla tute e viaţa hai o miştimos, o mulimos hai o nasulimos, ¹⁶ kă aghes porunciv tuke te iubis le RAies, ke Devles, te phires pă leske droma hai te keres leske porunci, leske krisimata hai leski kris, kaşte trais hai te buteos hai ka o RAI, keo Del, te binekuvintil tut ando them kai gias te les

les anda tute. ¹⁷ Dar kana keo ilo va parubdola, kana ni va aşunesa hai mukesa tut thardo te bangheos angla aver devla hai te slujis lenghe, ¹⁸ atunci phenav tumenghe aghes kă va merena ciaces, nai te train but ando them kai nakhes o Iordano te les les anda tute. ¹⁹ Aghes lav o ceri hai e phuv martori kontra tumari: e viaţa hai o mulimos ciutem angla tute, e binekuvîntarea hai e armai. Alosar e viaţa, kaşte trais, tu hai ke ciave! ²⁰ Alosar e viaţa, iubindos le RAies, ke Devles, aşunindos lestar hai înkearindos lestar! Kă ov del tut viaţa hai but ghes, kaşte beşes p-e phuv anda savi haleas sovel o RAI ke dadenghe, le Avraamoske, le Isakoske hai le Iakvoske kă va dela lan lenghe.

O Iosua aresel o baro le poporosko

31 O Moisea ghelos hai phendeas ăl vorbe kadala saoră Israeloske:

— ² Sem phuro ăk şalako hai biş bărş aghes, ni mai daştiv te phirav sar anglal, te giav hai te avav, hai o RAI phendea manghe: «Nai te nakhes o Iordano kadava!» ³ O RAI, keo Del, ov va nakhela angla tute, ov va mudarela kadal neamuren angla tute hai tu va gonisa len anda lengo them. I o Iosua, ov va giala angla tute, sar phendeas o RAI. ⁴ O RAI va kerela kadal neamurenghe sar kerdeas le Sihonoske hai le Ogoske, ăl thagara le emoriţenghe, hai lenghe themaske, saven mudardea len. ⁵ O RAI si te del len tumenghe hai si te keren lenghe pala ăl porunci save dinem len tumenghe. ⁶ Te aven zurale hai bi darako! Na daran hai na traşan lendar, kă o RAI, keo Del, ov

kai dikheol pă lesko mui o nasulimos hai savo ni va dela cinstea le phuren, nici ni va avela les mila katar ăl tărne. ⁵¹ Ov va hala o rodo ke animalengo hai o rodo ke phuiako, gi kana va avesa mudardo. Ni va mukela tuke nici ghiv, nici musto, nici untdelemno, nici viţăia katar ăl gurumnea, nici meia sau iej katar e turma, gi kana va kerela tut te hasaos.

⁵² Va înkunjurila tut andă saoră foruri kire gi kana va perena ke ziduri ăl uce hai zurale andă saoro them kiro, andă save pakeas. Va înkunjurila tut andă saoră foruri kire andă saoro them savo dinea les tuke o RAI, keo Del.

⁵³ Si te has o rodo ke pîntekosko, o mas ke ciavengo hai ke ceiango, saven dinea len tuke o RAI, keo Del, ando înkunjurimos hai ando nasulimos savo va kerela les tuke keo duşmano. ⁵⁴ O manuş o mai gingaşo hai o mai plăpîndo anda tumende va duşmănila pe phrales, pe romnea savea iubil lan hai le ciaven save aciles. ⁵⁵ Ni va dela nici iekhes anda lende anda o mas pe ciavengo savo hal, kă ni va mai aciola khanci ando înkunjurimos hai o nasulimos savo va kerela les tuke keo duşmano andă saoră foruri kire. ⁵⁶ E giuvli e mai gingaşo hai e mai plăpîndo anda tumende savi ni ciuteas nici ăk data o pîrno p-e phuv kă sas kadea dă plăpîndo hai gingaşo, va duşmănila pe romes saves iubil les, pe ciaves hai pe cia, ⁵⁷ ni va dela len khanci anda ăl resturi pala o kerimos kai înkliste maşkar lake pîrne, hai andal ciave saven va kerela len, kă ma nai lan khanci. Hai va hala len cioreal ando înkunjurimos hai

o nasulimos savo va kerela les tuke keo duşmano andă ke foruri.

⁵⁸ Kana ni keresa grijasa saoră vorbe kadala sikaiimatenghe ramome andă kadav lil, kana ni va darasa katar kadav anav dikhlo hai darano le RAiesko, keo Del, ⁵⁹ o RAI va dela tut dab nasulimatenţa nemaiaşunde, tut hai ke ciaven, nasulimatenţa bare hai lungi, nasfalimatenţa phare hai lungi. ⁶⁰ Va anela pă tute saoră nasfalimata le Egiptoske savendar sas tuke dar, hai on si te lipin pes tutar. ⁶¹ Hai mai but, o RAI va anela pă tute, gi kana va avesa mudardo, saoră feluri nasfalimatenghe hai nasulimaske save nai ramome andă kadav lil sikaiimasko. ⁶² Ţîra si te acion, tume save senas kadea dă but sar ăl steale le ceroske, kă ni aşundean katar o RAI, keo Del. ⁶³ Kadea sar o RAI bukurisailos te kerel tumenghe mişto hai te butearel tumen, sa kadea o RAI va bukurila pes te hasarel tumen hai te mudarel tumen, hai si te aves  irdine andai phuv kai gias te les lan anda tute. ⁶⁴ O RAI va pharaela tumen maşkar saoră neamuri, katar ăk rig gi kă koiaver rig le phuiaki. Hai othe va slujina avre devlenghe kaşteske hai bārăske saven ni pringiandean len nici tu, nici ke dada. ⁶⁵ Maşkar kadala neamuri, nai te avel tut pacea hai nai te avel tut than odihnako anda e talpa ke pîrnenghi. O RAI va dela tut ăk ilo darano, ia-kha khine hai sufleto tristo. ⁶⁶ Ki viaţa va avela bi hotărîme angla tute, va darasa o ghes hai e reat, nai te aves siguro katar ki viaţa. ⁶⁷ Detehara va phenesa: «O, te avelas e reat!», hai e reat va phenesa: «O, te avelas o ghes!», andai dar

savi va pherela keo ilo hai angla ăl bu-
kea save va dikhena len ke iakha. ⁶⁸ Hai o
RAI va rila tut ando Egipto pāl korābii po
drom anda savo phendemas tuke: «Ta
na mai dikhes les!» Othe va kamena te
bikindeon tumare duşmaenghe sar robi
hai roabe, dar nai te avel koniva te kinel
tumen.

O phanglimos kerdo ando Moab

29 Kadala si ăl vorbe le phangli-
maske savo poruncisardea les o
RAI le Moiseaske te kerel les le israeli-
ţenţa ando Them Moab, aver phangli-
mos dă sar kova kai kerdeasas les lenţa
ko Horeb. ² O Moisea dinea mui saoră Is-
raelos hai phendea lenghe:

— Dikhlen sea so kerdeas angla tu-
mende o RAI ando Them le Egiptosko
le faraonoske, saoră slujitorenge leske
hai saoră themoske lesko: ³ ăl bare pro-
be save dikhles len ke iakha, ăl semnea
hai ăl minuni kodola bare. ⁴ Dar o RAI
ni dinea tumen goghi te hakearen, nici
iakha te dikhen, nici kan te aşunen, gi
ando ghes dă aghes. ⁵ O RAI phenel: «În-
gheardem tumen ande mulani saranda
bărş. Tumare haine ni purailas pa tu-
mende hai tumaro poghimos ni purailos
pa tumare pîrne. ⁶ Ni halen marno hai
nici mol ni pilen, nici pimos zuralo, kaş-
te pringianen kă me sem o RAI, tumaro
Del.»

⁷ Areslen ando than kadava, hai o Si-
hon, o thagar le Hesbonosko, hai o Og,
o thagar le Basanosko, înkliste amen-
ghe anglal kaşte maren amen, dar mar-
deam len. ⁸ Lileam lengo them hai di-
neam les te perel le rubeniţenghe, le ga-

diţenghe hai i ke epaş anda o neamo le
manasiţengo.

⁹ Te păzin ăl vorbe kadal phanglimas-
ke hai te keren len, kaşte avel tumen
sporo andă sea so keren!

¹⁰ Aghes sea tume beşen angla o RAI,
tumaro Del: ăl mai bare tumare neamu-
renghe, tumare phure, tumare buliba-
şa, saoră murş anda o Israel, ¹¹ tumare
ciave, tumare romnea hai ăl străiinea
anda ki tabăra, katar kova kai cinel ke
kaşt, gi koleste kai înkalavel keo pai –
¹² kaşte keres ăk phanglimos armaian-
ţa le RAIsa, ke Devlesa. O RAI, keo Del
kerel kadav phanglimos tusa ando ghes
kadava, ¹³ kaşte kerel tut aghes lesko po-
poro, hai ov te avel keo Del, sar phendea
tuke hai sar halea sovel ke dadenghe:
le Avraamoske, le Isakoske hai le Iako-
voske. ¹⁴ Na numa tumenţa kerav kadav
phanglimos armaianţa: ¹⁵ i kolenţa save
si kathe amenţa ando ghes kadava, save
beşen angla o RAI, amaro Del, kabor i ko-
lenţa save nai amenţa kathe ando ghes
kadava.

¹⁶ Kă tumen gianen sar beşleam ando
Them le Egiptosko hai sar nakhleam an-
da o maşkar le neamurengo pă tumaro
drom. ¹⁷ Dikhlen lenghe mahrimata hai
lenghe idolea anda kaştete hai barăn-
de, anda ruposte hai sumnakaste, save
sas len. ¹⁸ Kaşte na avel maşkar tumende
nici murş, nici giuvli, nici famelia, nici
neamo savesko ilo te boldel pes aghes
katar o RAI, amaro Del, kaşte gial te slujil
le devlenghe kodol neamurenghe, ta na
avel maşkar tumende nici iekh rădăcina
te anel otrava kerki.

¹⁹ Kana ăk manuş kadalestar aşunel ăl
vorbe kadal soveleaki, hai lăudil pes an-
dă peo ilo: «Si te avel man pacea ku sea
kă kerav kadea sar kamel muro ilo kaşte
mai anav nasulimos»*, ²⁰ kodoles o RAI
ni kamel te iertil les. E holi le RAieski
kai kamel tut numa anda leste va phabo-
la kontra kadal manuşăski, saoră armaia
ramome ando lil kadava va perela pă les-
te, hai o RAI va khosela lesko anav tala o
ceri. ²¹ O RAI va ciula les rigate anda o
nasulimos, anda saoră neamuri le Isra-
eloske, pala saorî sovel le phanglimaski
ramome andă kadav lil le sikaiimasko.

²² O neamo savo va avela, tumare cia-
ve save va kerdeona pes pala tumen-
de hai o străiino savo va avela andak
them dural – kana dikhena ăl dimata
dab kadal themoske, hai ăl nasfalimata
save dinea len drom o RAI, va phenena:
²³ «Pucioasa, lon hai iag si saoro them,
nai sãmănime, ni barearel khanci, nici
ăk zelenimos ni bareol, sar kana o RAI
mudardeas e Sodoma, e Gomora, e Ad-
ma hai e Ţeboim andă lesko holarimos
hai leski holi!»

²⁴ Saoră neamuri va phenena: «Sostar
kerdeas o RAI kadea kadal themoske?
Sostar astardeas kadai holi bari?» ²⁵ Hai
va dela pes lenghe anglal: «Kă mukles
o phanglimos le RAiesko, o Del lenghe
dadengo, savo kerdea les lenţa kana în-
kaladea len anda o Them le Egiptosko.
²⁶ Kă gheles hai slujisardes avre devlen-
ghe hai banghiles angla lende – devla
saven ni pringianenas len hai saven ni

dineasas len o RAI. ²⁷ Kodolaske astardi-
los o RAI holinatar kontra kadal themos-
ke hai andineas pă leste saoră armaia
ramome ando lil kadava. ²⁸ O RAI înka-
ladea len anda lengo them holinasa, na-
sulimasa, hai bare iuţeamasa, hai ciudea
len andă aver them, sar si aghes.»

²⁹ Ăl bukea garade si le RAieske, ama-
re Devleske, hai ăl bukea kai dikheon si
amare hai amare ciavenghe pentru în-
totdeauna, kaşte keras saoră vorbe ka-
dal sikaiimaske.

Kana o Israel va ortola pes ko RAI

30 — ¹ Kana va kerdeola saoră bu-
kea kadala, e binekuvîntarea hai
e armai anda save dinem tuke duma,
atunci si te anes tuke goghi lendar an-
do maşkar saoră neamurengo andă save
gonisardea tut o RAI, keo Del. ² Hai ka-
na va risa tut ko RAI, keo Del, hai kana
va aşunesa lestar, anda saoro ilo kiro hai
anda saoro sufleto kiro, tu hai ke cia-
ve, sa kadea sar porunciv tuke aghes,
³ atunci o RAI, keo Del si te boldel tut an-
dai robia, va avela les mila tutar, hai pale
va kidela tut anda o maşkar saoră popo-
rengo andă savo pharadea tut o RAI, keo
Del. ⁴ Kear kana avesa gonime gi ke rig le
ceroski, kear i othar va kidela tut o RAI,
keo Del, hai i othar va anela tut.

⁵ O RAI, keo Del va anela tut ando
them savo lenas les anda lende ke da-
da, hai va lesa les anda tute. Si te kerel
tuke mişto hai va butearela tut mai but
dă sar ke daden. ⁶ O RAI, keo Del va cine-

***29:19** O originalo nai klaro hai mai daştil te hakeardeol: „Si te avel man pacea ku sea kă kerav kadea sar kamel muro ilo.» Kadea anel nimicimos peste amen saoră.»